

Projekt:
Výukový program:
Lekce:
Pracovní list:

Co nebylo v učebnici - Spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání žáků 21. století
S informacemi k celoživotnímu učení 3. - 5. třída
ANI ZVÍŘE, ANI ROSTLINA
4.5 Houby - pexeso

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Projekt:
Výukový program:
Lekce:
Pracovní list:

Co nebylo v učebnici - Spolupráce knihoven a škol ve vzdělávání žáků 21. století
S informacemi k celoživotnímu učení 3. - 5. třída
ANI ZVÍŘE, ANI ROSTLINA
4.5.1 Podklady pro práci žáků

OBRÁZEK	ČESKÝ NÁZEV	LATINSKÝ NÁZEV	OBRÁZEK	ČESKÝ NÁZEV	LATINSKÝ NÁZEV
	Hřib smrkový	Boletus edulis		Bedla vysoká	Macrolepiota procera
	Bedla červenající	Chlorophyllum rhacodes		Hřib žlutomasý	Xerocomellus chrysenteron
	Hřib satan	Rubroboletus satanas		Muchomůrka růžovka	Amanita rubescens
	Bedla nažloutlá	Lepiota magnispora		Muchomůrka červená	Amanita muscaria
	Hlíva fialová	Panus conchatus		Muchomůrka zelená	Amanita phalloides
	Čirůvka bílá	Tricholoma album		Hřib žlučník	Tylopilus felleus

LIDOVÉ NÁZVY

Hřib smrkový	Bílý hřib
Bedla červenající	Bedla krvavějící nebo bedla třepivá
Hřib satan	Blivák, umrdlák, kardinál, růžovák, krvák a jedu- vatýj doubravník
Bedla nažloutlá	Nemá lidový název
Hlíva fialová	Hlíva škeblovitá
Čirůvka bílá	Nemá lidový název
Bedla vysoká	Mnoho lidí jí říká jen „bedle“
Hřib žlutomasý	Babka nebo suchohřib babka
Muchomůrka růžovka	Masák nebo růžovka
Hřib žlučník	Hořčák nebo žlučák, někdo mu říká i štípák
Muchomůrka červená	Nemá lidový název
Muchomůrka zelená	Nemá lidový název

JEDLÁ - NEJEDLÁ - JEDOVATÁ

Hřib smrkový	Jedlá
Bedla červenající	Nejedlá až jedovatá
Hřib satan	Jedovatá
Bedla nažloutlá	Nejedlá
Hlíva fialová	Nejedlá
Čirůvka bílá	Nejedlá. Dříve byla považována za jedovatou.
Bedla vysoká	Jedlá
Hřib žlutomasý	Jedlá, ale méně dobrá
Muchomůrka růžovka	Jedlá
Hřib žlučník	Nejedlý
Muchomůrka červená	Jedovatá
Muchomůrka zelená	Jedna z nejvíce jedovatých hub

VÝSKYT A OBDOBÍ RŮSTU

Hřib smrkový	Roste v jehličnatých a ve smíšených lesích, pod smrky, borovicemi a jinými jehličnany od července do října.
Bedla červenající	Roste nejčastěji v červenci až říjnu, jak na zahradách a v parcích, tak v jehličnatých i listnatých lesích.
Hřib satan	Neroste příliš často. Když už na něj narazíme, je to obvykle v listnatém lese například pod bukem, lípou, břízou nebo pod dubem.
Bedla nažloutlá	Srpen až říjen. Roste nepříliš hojně na vlhkých místech v jehličnatých lesích, v srpnu až říjnu.
Hlíva falová	Roste v trsech nebo jednotlivě v nížinách, pahorkatinách. Nepříliš hojně se může objevit na pařezech listnáčů (hlavně buků a bříz). Roste od července po listopad.
Čirůvka bílá	Roste od srpna do listopadu v listnatých lesích (nejčastěji pod břízou, dubem) na písčité půdě.
Bedla vysoká	Roste v listnatých a jehličnatých lesích, na mýtinách a zvláště v prosvětlených okrajích lesa od konce srpna do listopadu.
Hřib žlutomasý	Hojně rozšířený od nížin až po horské oblasti v jehličnatých lesích, najít lze i v listnatém lese a v parcích od června do poloviny října.
Muchomůrka růžovka	Roste v listnatých a jehličnatých lesích, na všech typech půdy od června do listopadu.
Hřib žlučník	Roste v jehličnatých i listnatých lesích, nejčastěji v srpnu a září
Muchomůrka červená	Roste nejčastěji v jehličnatých, převážně smrkových lesích, ale i ve smíšených a listnatých lesích od července do října.
Muchomůrka zelená	Roste především v listnatých lesích od července do podzimu, lze ji nalézt i v borových lesích

CHARAKTERISTIKA

Hřib smrkový	Klobouk je nejprve bílý, na světle rychle hnědne. Ostatní části houby jsou rourky, třeně hnědobíle žíhaná a dužnina čistě bílá, až někdy dorůžova.
Bedla červenající	V mládí má kulovitý klobouk. Později pak mění tvar na zvoncovitý až plochý. Dorůstá velikosti 7-18 cm, a je porostlá výraznými, šedohnědými šupinami na bělavém až krémovém podkladě.
Hřib satan	Lze jej poznat podle bílého (či velmi světlého) klobouku, červených pórů a zavalitého 10-15 cm dlouhého a 5-8 cm širokého třeně, který je červeně nebo červenožlutě zbarven.
Bedla nažloutlá	Klobouk může mít až 55 mm velký, třeně dorůstá až 100 mm. Od bedle vlnaté se liší především živě žlutými až okrově oranžovými vláknitými šupinami na klobouku a na třeni.
Hlíva fialová	Klobouk hlívy fialové je v mládí fialový, poté fialovo-hnědý a nakonec okrově hnědý. Lupeny hlívy fialové jsou sbíhavé, husté a nízké. Třeň je dlouhý 2-5 cm a 1,5-3 cm tlustý.
Čirůvka bílá	Klobouk má 50 -120 mm. V mládí je klenutý, v dospělosti plochý. Lupeny dosahují 4 - 6 mm a třeně je vysoká 60 -120 mm.
Bedla vysoká	Klobouk dosahuje až velikosti talíře s bílými hladkými lupeny. Na třeni je vždy prsten.
Hřib žlutomasý	Klobouk je šedohnědý, matný, s rozpraskanými políčky. Rourky jsou žluté, později se zbarvují do zelena či modra. Třeň má válcovitý. Dužnina bývá nažloutlá, při poškození modrá.
Muchomůrka růžovka	Červenavě hnědý, řidčeji bělavý klobouk má 5-15 mm. Lupeny jsou bílé, později skvrnité a třeně s dužninou bílá, při poškození růžová.
Hřib žlučník	Klobouk má s narůžovělými rourkami. Třeň má výraznou strukturu se sítkou na noze.
Muchomůrka červená	Zářivě rudá barva klobouku ostře kontrastuje s bílými stroučky.
Muchomůrka zelená	Má zelený klobouk. Jeho třeně vyrůstá z pochvy, u starších plodnic se na třeni nachází jen její zbytek, takže pochva nemusí být výrazná

ROZPOZNATELNOST

Hřib smrkový	Možnost záměny s hřibem žlučníkem, který je ale odporně hořký.
Bedla červenající	Lze ji zaměnit za jedlou bedlu vysokou, která je větší a na řezu či po otlacení nemění barvu.
Hřib satan	Hřib satan je možné zaměnit s podobnými hříby s červenými póry, například hřibem kovářem nebo hřibem kolodějem.
Bedla nažloutlá	Řadí se mezi malé bedly, o kterých se píše, že mezi nimi nenajdeme žádné jedlé houby. Některé z nich jsou přímo jedovaté.
Hlíva falová	Nic jí není příliš podobného.
Čirůvka bílá	Častá záměna s čirůvkou běložlutou
Bedla vysoká	Může být zaměněna za zelenou nebo tygrovanou muchomůrku, které jsou jedovaté.
Hřib žlutomasý	Nic jí není příliš podobného.
Muchomůrka růžovka	Může být zaměněna s jinou nejedlou nebo jedovatou muchomůrkou.
Hřib žlučník	Velmi výrazná palčivě hořká chuť umožňuje nezaměnitelnost ani s podobnými hříby nebo kozáky
Muchomůrka červená	Snadno rozpoznatelná díky červenému klobouku s bílými stroupkami
Muchomůrka zelená	Je velmi nebezpečná pro svou zaměnitelnost se žampiony či holubinkami

ZAJÍMAVOST

Hřib smrkový	Při růstu se mění jeho barva. Z bělavého klobouku se stane nahnědlý a bělavé póry rourek zežloutnou.
Bedla červenající	Zajímavostí je, že není mnohými houbaři považovaná za jedovatou. Bedla, která je nasbíraná v parcích a na zahradách však velmi často houbařům způsobila silnou nevolnost a stavy podobné otravě, proto je lepší ji nesbírat a raději se jí vyhnout.
Hřib satan	Jedná se o jeden z největších hřibů, který u nás roste. Klobouk může být široký od 10 cm až do 35 cm.
Bedla nažloutlá	V kuchyni zcela bez využití.
Hlíva falová	Vyskytuje se v celé Evropě, Asii i Severní Americe, tedy na severní polokouli.
Čirůvka bílá	Vyznačuje se sladkým až medovým pachem zvláště při zasychání.
Bedla vysoká	Jsou z ní vynikající řízky. Klobouk dorůstá šířky až 50 cm.
Hřib žlutomasý	Má mnoho dalších lidových názvů – Ovčí hřib, Máslový hřib, Podzemník, Podmáselník, Podlipník, Ševčík, Honzík, Kačenka, Židák, Plyšák, Kožíšek.
Muchomůrka růžovka	Její chuť je sladká a je často nazývána „perlou kuchyně“.
Hřib žlučník	Jeho palčivě hořká chuť i v nejmenším množství zkazí celé jídlo.
Muchomůrka červená	Přesto, že je pro lidi jedovatá, mohou ji konzumovat veverky. Její název vznikl od dřívějšího využití při chytání much. Pro svou krásu se dostala i do pohádek.
Muchomůrka zelená	Zbytek plachetky pochvy u starších hub se nazývá kalich smrti. V jídle její chuť nepoznáme. Pokud po sněžení této prudce jedovaté houby vyhledáme lékařskou pomoc do 24 hodin, můžeme být zachráněni.

POZNEJ, KDO JSEM

Zjisti o mně všechny informace. Zapiš je.
Až přijde čas, představ mě.

1. Jaký je můj český a latinský název?

2. Jak mi lidé lidově říkají?

3. Zakroužkuj správnou odpověď. Jsem:

- a) jedovatá
- b) jedlá
- c) nejedlá

4. Kde se vyskytuji?

5. Zjisti, co je pro mně charakteristické.

6. Jak mě rozpoznáš mezi ostatními houbami?

7. Zjisti o mně nějakou zajímavost.